

ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİ İLE İLGİLİ SIKÇA SORULAN SORULAR VE CEVAPLARI

Soru: Özel eğitim sınıflarında görev yapan özel eğitim öğretmenlerine ve hastane bünyesinde açılan sınıflarda görevli öğretmenlere nöbet ücreti ödenir mi? Ödenirse bu ücret %25 artırımlı olarak ödenir mi?

Cevap: Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinin 60 ıncı maddesinde yer alan hüküm gereği özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin eğitimlerini sürdürdükleri özel eğitim sınıflarında görevli özel eğitim öğretmenleri teneffüs ve yemek saatlerinde sınıflarında kayıtlı öğrencilerin gözetimine devam ederek nöbet görevini yerine getirmektedirler. Bu öğretmenlere ayrıca nöbet görevi verilmez. Bu şekilde görev yapan özel eğitim öğretmenlerine haftada 3 saat nöbet ücreti %25 artırımlı olarak ödenir.

Sağlık problemi nedeniyle sağlık kuruluşlarında yatarak tedavi gören özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin eğitimlerini sürdürdükleri hastane sınıfları da özel eğitim sınıfı olarak değerlendirilmektedir. Hastane sınıfında üzerine sınıf sorumluluğu verilen kadrolu öğretmenler özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin gözetimine devam ederek nöbet görevini yerine getirirler. İlgili mevzuat hükümleri doğrultusunda hastane sınıflarında üzerine sınıf sorumluluğu verilen kadrolu öğretmenlere de haftada 3 saati geçmemek üzere nöbet ücreti %25 artırımlı olarak ödenmesi gerekmektedir.

Soru: Evde eğitim hizmetlerinin sunulmasında ders ücreti karşılığında öğretmen görevlendirmesi yapılabilir mi?

Cevap: Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinin 14 üncü maddesinin 2 nci fıkrasının (d) bendinde; "Evde eğitim hizmetlerinde öğrencilerin eğitim ihtiyaçları ile takip edecekleri eğitim programı esas alınarak; özel eğitim öğretmenleri, okul öncesi öğretmenleri, sınıf ve diğer alan öğretmenleri görevlendirilir. Öğretmen görevlendirmesinde öncelikle öğrencinin kayıtlı bulunduğu okulda veya o yerleşim yerindeki eğitim kurumlarında görev yapan kadrolu öğretmenlerden istekli olanlar arasından, ihtiyacın bu yolla karşılanamaması durumunda ise o yerleşim yerindeki eğitim kurumlarında veya rehberlik ve araştırma merkezlerinde görev yapan kadrolu öğretmenler arasından resen görevlendirme yapılır." hükmü yer almaktadır.

Bu çerçevede, evde eğitim hizmetlerinde öğretmen görevlendirilmesinin kadrolu ve sözleşmeli öğretmenlerden öncelikle istekli olanlar arasından, ihtiyacın bu şekilde karşılanamaması durumunda ise kadrolu ve sözleşmeli öğretmenlerden resen görevlendirme yapılması gerekmektedir.

Soru: Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı Mesleki Eğitim Merkezleri bünyesinde özel eğitim sınıfı açılabilir mi?

Cevap: Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları bünyesinde 'Özel eğitim meslek okulu programı' uygulayan özel eğitim sınıfları açılabilmektedir. Bu kapsamda açılan özel eğitim sınıflarında özel eğitim meslek okulu meslek programları uygulanmakta olup meslek alanları ve dallarına yönelik eğitim atölye ve laboratuvar dersleri öğretmenleri tarafından verilmektedir. Bilindiği üzere Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde yapılan değişiklik ile mesleki eğitim merkezleri de mesleki ve teknik eğitim veren ortaöğretim kurumları arasına alınmıştır. Ancak

bu kurumlarda kalfalık ve ustalık eğitimi ile mesleki ve teknik kurs programları uygulanması, mesleki eğitim merkezlerine kayıtlı öğrencilerin haftada bir veya iki gün okulda teorik, üç veya dört gün işletmede pratik eğitim almaları, kurumda haftanın her günü farklı öğrencilerin bulunması, öğrenci iş ve işlemlerinin e-Okul sistemi üzerinden değil e-Mesem sistemi üzerinden yapılması ve e-Mesem sisteminin e-Okulla entegre bir sistem olmaması gibi eğitim ve öğretim sürecine ilişkin hususlar değerlendirildiğinde özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için mesleki eğitim merkezlerinde özel eğitim sınıfının açılması uygun olmayacaktır.

Soru: Özel eğitim sınıflarında ders, teneffüs, yemek ve diğer etkinlik saatlerinde değişiklik yapılabilir mi?

Cevap: Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinin 27 ve 28 inci maddelerinde özel eğitim sınıflarında sunulacak eğitim hizmetlerine ilişkin esaslar yer almaktadır. Bu kapsamda söz konusu Yönetmelikte yer alan ilgili hükümler gereği özel eğitim sınıflarının ders, teneffüs, yemek ve diğer etkinlik saatleri bakımından bünyesinde açıldığı okulda uygulanan programa uymaları gerekmektedir.

Soru: Özel eğitim sınıflarında Destekleme ve Yetiştirme Kursları açılabilir mi?

Cevap: Bilindiği üzere, Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına ilişkin iş ve işlemler “Destekleme ve Yetiştirme e-Kılavuzu” çerçevesinde yürütülmektedir. Söz konusu Kılavuzun 7.4. maddesinde “İlköğretim programı uygulanan özel eğitim ortaokulu (görme, işitme, bedensel ve hafif düzey zihinsel engelliler) ve mesleki ve teknik ortaöğretim programı uygulanan özel eğitim meslek liselerine (işitme ve bedensel engelliler) kayıtlı öğrenciler ile özel eğitim meslek liselerinden mezun kursiyerler için açılacak kurslara katılacak öğrenci/kursiyer sayısı, aynı sınıf seviyesindeki özel eğitim okul/kurumlarındaki azami sınıf mevcudu sayısının (10 öğrenci/kursiyer) yarısından az, azami sınıf mevcudu sayısından fazla olamaz.” denmektedir. Diğer taraftan, özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere sunulacak eğitim hizmetleri Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği ile düzenlenmektedir. Anılan Yönetmeliğin ilgili hükümleri doğrultusunda özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin eğitime erişimlerini sağlamak amacıyla özel eğitim sınıfları açılabilir. Açılan özel eğitim sınıfının özelliğine göre bu sınıflarda ilköğretim programı ya da özel eğitim programları uygulanmaktadır. Bu çerçevede, ilköğretim programı ya da mesleki ve teknik ortaöğretim programı uygulanan özel eğitim okullarında Destekleme ve Yetiştirme e-Kılavuzu çerçevesinde kurs açılabilirdiği için aynı programın uygulandığı özel eğitim sınıflarında öğrenimlerini sürdüren öğrenciler için de Destekleme ve Yetiştirme e-Kılavuzu hükümleri doğrultusunda kurs açılabilir.

Soru: "Evde Eğitim Hizmeti" kapsamında haftalık ders saatlerinde değişiklik yapılabilir mi?

Cevap: Özel eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinin 14 üncü maddesi 2 nci fıkrasının (a) bendinde “Öğrencinin evde eğitim hizmeti kapsamında alacağı haftalık ders saati, sorumlu olduğu eğitim programı esas alınarak ilköğretim kademesinde veya özel eğitim programı uygulanan ortaöğretim kademesinde bir okula kayıtlı olanlar için haftada 10 ders saatinden, diğer ortaöğretim kademesinde bir okula kayıtlı olanlar için ise haftada 16 ders saatinden az olmayacak şekilde planlanır.” hükmü ile aynı maddenin 2 nci fıkrasının (b) bendinde “İlköğretim programını takip eden öğrenciler için okutulacak dersler belirlenirken merkezi sistem sınavlarında sorumlu olacakları dersler; ortaöğretim programlarını takip eden öğrenciler için okutulacak dersler belirlenirken ise öğrencinin seçtiği ders yoğunluğu dikkate alınarak planlama yapılır.” hükmü yer almaktadır.

Bu çerçevede, özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin bireysel özellikleri ve eğitim ihtiyaçları doğrultusunda haftalık ders çizelgesinde yer alan derslerden *ilköğretim kademesinde veya özel eğitim programı uygulanan ortaöğretim kademesinde bir okula kayıtlı olanlar için haftada 10 ders saatinden, diğer ortaöğretim kademesinde bir okula kayıtlı olanlar için ise haftada 16 ders saatinden* az olmayacak şekilde il veya ilçe özel eğitim hizmetleri kurulunun planlamayı yapması gerekmektedir.

Soru: Okulda görev yapan müdür ve müdür yardımcıları evde eğitim hizmetleri kapsamında görevlendirilebilir mi? Görevlendirildikleri takdirde azami ek ders saati nedir?

Cevap: Bilindiği üzere, Bakanlığımıza bağlı okul ve kurumlarda görev yapan yönetici ve öğretmenlerin aylık ve ek ders karşılığı okutacakları ders saati sayısı Millî Eğitim Bakanlığı Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Kararı ile belirlenmiştir. Okulda görev yapan müdür ve müdür yardımcıları, söz konusu Karar'ın ekinde yer alan çizelgeye göre verebilecekleri ders saati sayısı kadar evde eğitim hizmetleri kapsamında görev alabilirler.

Soru: RAM da görev yapan özel eğitim öğretmenlerinin evde eğitim hizmetleri kapsamında verilebilecekleri ders saati sayısı nedir?

Cevap: Millî Eğitim Bakanlığı Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Kararın 5 inci maddesinde örgün ve yaygın eğitim kurumlarında görevli öğretmenlerin haftada aylık karşılığında okutmakla yükümlü oldukları ders saati sayısı, 6 ncı maddesinde de öğretmenlerin haftada kaç saate kadar ek ders ücreti karşılığında ders okutabilecekleri belirlenmiştir. Aynı Kararın 9 uncu maddesinin (a/1) bendinde de; öğretmen sayısının yetersiz olması hâlinde sınıf öğretmenlerine ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında haftada 8 saate kadar daha ek ders görevi verilebileceği hüküm altına alınmıştır. Bu çerçevede, rehberlik ve araştırma merkezinde 15 saat aylık ve 15 saat ek ders ücreti karşılığı ders görevini yerine getiren özel eğitim öğretmenleri evde eğitim hizmetleri kapsamında görevlendirilebilir. Bu öğretmenler mesai saatleri içerisinde evde eğitim hizmetinde görevlendirilirse ayrı bir ek ders ücreti alamazlar; ancak mesai saatleri dışında evde eğitim hizmetinde görevlendirilirse haftada 8 saate kadar daha ek ders görevi ve ücreti alabilirler.

Soru: Evde eğitim, hastanede eğitim ve destek eğitim odalarına öğretmen görevlendirmesi nasıl yapılmaktadır?

Cevap: Evde eğitim ve hastanede eğitim hizmetlerinde öğretmen görevlendirilmesinin kadrolu ve sözleşmeli öğretmenlerden öncelikle istekli olanlar arasından, ihtiyacın bu şekilde karşılanamaması durumunda ise kadrolu ve sözleşmeli öğretmenlerden resen görevlendirme yapılması gerekmektedir. Destek eğitim odasına ise öğretmen ihtiyacının öncelikle kadrolu ve sözleşmeli öğretmenlerden karşılanması, ihtiyacın bu yolla karşılanamaması halinde okulda ders ücreti karşılığında görev alanlara görevlendirme yapılarak öğrencilerin eğitim hizmetlerine erişimlerinin sağlanması gerekmektedir.

Soru: Okul öncesi alan öğretmenleri destek eğitim odasında görev alabilirler mi?

Cevap: Müfredat kapsamında ders bütünlüğü içerisinde haftada 30 saat ders okutmak durumunda olan okul öncesi alan öğretmenlerinin, bunun dışında destek eğitim odasında ayrıca ek ders ücreti karşılığında ders okutmalarının mümkün bulunmadığı değerlendirilmektedir. Ancak norm fazlası okul öncesi alan öğretmenleri aylık ve ek ders ücreti karşılığında destek eğitim odalarında haftada 30 saate kadar görev alabilirler.

Soru: Özel eğitim okullarında görevli özel eğitim öğretmenleri kadrosunun bulunduğu kademedan farklı bir kademede görevlendirilebilir mi?

Cevap: Millî Eğitim Bakanlığı Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Kararın “Kadrosunun bulunduğu okul ve kurum dışında görevlendirilme” başlıklı 20 nci maddesinde “(1) Her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumları müdürleri; kendi okul ve kurumlarında görevli öğretmenlere alanlarındaki dersler ile ilgili öğretmenin girebileceği diğer alanlardaki dersleri dengeli olarak dağıttıktan sonra, aylık karşılığı ders saatini dolduramayanlar ile dağıtılamayan alan derslerini en geç 15 gün içinde millî eğitim müdürlüğüne, (büyükşehir belediyesi bulunan merkezlerde il millî eğitim müdürlüğüne) yazılı olarak bildirmekle yükümlüdür.” ve “(2) Millî eğitim müdürleri; aylık ve zorunlu ek ders görevi saatlerini kendi okul ve kurumunda dolduramayan öğretmenleri, öncelikle isteklilerden, istekli bulunmaması durumunda ise hizmet puanı en az olandan başlamak suretiyle görev yerlerinin bulunduğu veya ikamet ettikleri belediye sınırları (büyükşehirlerde büyükşehir belediyesi) içinde kalmak kaydıyla öncelikle alanlarında veya ilgili öğretmenin girebileceği diğer alanlarda öğretmen ihtiyacı bulunan diğer okul ve kurumlarda görevlendirmek ve bu görevlendirmenin yerine getirilip getirilmediğini izlemek zorundadır.” hükümleri yer almakta olup söz konusu maddeler ile öğretmenlerin kadrosunun bulunduğu okul dışında görevlendirmelerinin hangi şartlarda yapılacağı belirlenmiştir. Geçici Görevlendirmeler konulu 2017/22 sayılı Genelge ile geçici görevlendirmelere ilişkin dikkat edilecek hususlar açıklanmıştır. Yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere, bir öğretmenin başka bir okulda geçici görevlendirilebilmesi için aylık karşılığı ders ve zorunlu ek ders saatlerini kadrosunun bulunduğu okulda dolduramaması şartı bulunmaktadır.

Diğer taraftan 5442 sayılı Kanunun “İl memurlarının tayin usulü” başlıklı 8 inci maddesi hükmü gereği öğretmenlerin, gerekli hallerde kadrosunun bulunduğu okul dışında görevlendirmelerinin Valilik makamı tarafından yapılmasının mümkün olduğu değerlendirilmektedir.

Soru: Özel Eğitim Uygulama Okulunda (III. Kademe) farklı sınıf seviyelerinde öğrenim gören öğrenciler uygulama sınıflarında aynı grupta eğitim alabilirler mi?

Cevap: Haftalık ders çizelgesi ve öğretmenlerin ek ders çizelgelerinin dağılımı açısından farklı sınıf seviyelerinden öğrencilerin aynı sınıfta eğitim almalarının uygun olmayacağı değerlendirilmektedir.

Soru: Hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan bir öğrenci ile hafif düzeyde otizmi olan bir öğrencinin aynı özel eğitim sınıfında eğitim görmeleri mümkün mü?

Cevap: Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinin “İlköğretim programı uygulayan özel eğitim sınıfları” başlıklı 27 nci maddesinin 3 üncü fıkrasının (a) bendinde; “Aynı tür yetersizliği olan öğrencilere birleştirilmiş sınıf uygulaması ile eğitim yapılır.” hükmü yer almaktadır. Bu hüküm doğrultusunda hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan bir öğrenci ile hafif düzeyde otizm spektrum bozukluğu olan bir öğrencinin aynı özel eğitim sınıfında eğitim görmeleri mümkün değildir.

Soru: Orta veya ağır düzeyde zihinsel yetersizliği olan öğrenciler ile orta veya ağır düzeyde otizmi olan öğrenciler aynı özel eğitim sınıfında eğitim görmeleri mümkün mü?

Cevap: Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinin “Özel eğitim programı uygulayan özel eğitim sınıfları” başlıklı 28 inci maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendinde; “Aynı tür yetersizliği olan

öğrencilere birleştirilmiş sınıf uygulaması ile eğitim yapılır." hükmü yer almaktadır. Bu hüküm doğrultusunda Orta veya ağır düzeyde zihinsel yetersizliği olan öğrenciler ile orta veya ağır düzeyde otizmi olan öğrenciler aynı özel eğitim sınıfında eğitim görmeleri mümkün değildir.

Soru: Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin taşındığı araçlarda görevli rehber personele, taşıma işini yapan servis aracında bulunduğu zamanlar dışındaki eğitim-öğretim saatlerinde okul/kurumda verilebilecek görevler nelerdir?

Cevap: Milli Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliğinin "Rehber Personelin Görevleri" başlıklı 15 inci maddesinde görevleri açıklanmış ve 1 inci fıkranın (ç) bendinde de *"Taşıma işini yapan servis aracında bulunduğu zamanlar dışındaki eğitim-öğretim saatlerinde okul/kurumda bulunmak ve sorumluluğunda olan öğrenci/kursiyerlere yönelik sağlık, beslenme ve temizlik konularında yardımcı olmak üzere okul/kurum müdürünün verdiği görevleri yapmak"* hükmü yer almakta olup sorumluluğunda olan öğrencilerin özellikle temizlik ve beslenme gibi öz bakım becerilerini yapmalarına yardımcı olmaları gerekmektedir. Bu kapsamda okul müdürlüklerince gerekli tedbirler alınarak, rehber personelin öğrencilerin öz bakım ihtiyaçlarının giderilmesi ve öğle arasında öğrencilerin beslenmesine yardımcı olmaları gerekmektedir.